

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om användningen av vissa internationellt skyddade beteckningar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om användningen av vissa internationellt skyddade beteckningar ändras. Enligt förslaget ska bestämmelser om användningen av den röda halvmånen och den röda kristallen intas i lagen. I lagen görs dessutom vissa andra ändringar.

Propositionen hör samman med sättandet i kraft i Finland av bestämmelserna i tilläggsprotokoll III till 1949 års Genève-konventioner. Samtidigt med denna proposition överlämnas en proposition till riksdagen

som gäller godkännandet av tilläggsprotokoll III till 1949 års Genève-konventioner. Tilläggsprotokollet antogs den 8 december 2005 och det gäller antagande av ett nytt kännetecken. Den nämnda propositionen innehåller också ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i tilläggsprotokollet som hör till området för lagstiftningen.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som tilläggsprotokollet träder i kraft nationellt.

MOTIVERING

1 Nuläge

De konventioner som ingicks i Genève den 12 augusti 1949 har satts i kraft i Finland genom en förordning 1955 (FördrS 8/1955). De två tilläggsprotokoll av den 8 juni 1977 som kompletterar Genève-konventionerna har satts i kraft i Finland genom en förordning 1981 (FördrS 82/1980).

I Genève-konventionerna och tilläggsprotokoll I och II till dem skyddas symbolerna det röda korset och den röda halvmånen. Rätten att använda dem har reserverats för de väpnande styrkornas sjukvårds- och sjukvårdspersonal, för Röda Korsets och Röda Halvmånens internationella och nationella organ samt för inrättningar och fordon för sjuktransporter som med specialtillstånd tillhandahåller avgiftsfri sjukvård.

På basis av konventionerna har lagen om användningen av vissa internationellt skyddade beteckningar (947/1979) stiftats. Lagen trädde i kraft den 1 oktober 1980. Lagen innehåller bestämmelser om användningen av sådana kännetecken och benämningar om vilkas användning under fredstid bestäms an-

tingen i 1949 års Genève-konventioner eller i 1977 års tilläggsprotokoll och som kan användas utan tillstånd eller annars felaktigt för t.ex. kommersiella ändamål. Sådana internationellt skyddade beteckningar som avses i lagen är kännetecknet det röda korset och befolkningsskyddets internationella kännetecken.

Trots att de nuvarande kännetecknen erkänns i stor omfattning har de fått religiösa och politiska betydelser som har gjort det problematiskt att använda dem i vissa konfliktområden. År 2005 kom man genom tilläggsprotokoll III till 1949 års Genève-konventioner överens om att godkänna ett nytt neutralt kännetecken vid sidan av det röda korset och den röda halvmånen (tilläggsprotokoll III). Detta kännetecken, den röda kristallen, är avsett att komplettera de tidigare kännetecknen på sådana områden och i sådana situationer där det undantagsvis inte är möjligt att använda korset eller halvmånen.

2 Föreslagna ändringar

1 §. Ratificeringen av tilläggsprotokoll III, som gäller antagande av ett nytt kännetecken, till 1949 års Genève-konventioner förpliktar Finland att nationellt skydda kännetecknet den röda kristallen. Rätten att använda symbolen föreslås bli reserverad för olika organ inom rödakors- och rödahalvmånerörelsen. Dessa kan använda kännetecknet i undantagsfall i stället för det röda korset. Också försvarsmakten ska få möjlighet att använda kännetecknet den röda kristallen för att märka ut sin sjukvårdspersonal, om användningen av det röda korset är problematisk. En sådan situation kan t.ex. uppstå när finska trupper deltar i fredsbevarande uppgifter.

Bestämmelser om skyddet för kännetecknet den röda halvmånen ingår redan i 1949 års Genève-konventioner och i 1977 års tilläggsprotokoll, men tills vidare har kännetecknet inte skyddats i den nationella lagstiftningen i Finland. För att Finlands internationella förpliktelser ska fullgöras fullt ut är det skäl att även skydda denna symbol, även om den röda halvmånen inte är ett kännetecken som används av försvarsmakten i Finland eller Finlands Röda Kors.

I 1 § föreslås bestämmelser som skyddar kännetecknet den röda halvmånen och det nya kännetecknet den röda kristallen på samma sätt som kännetecknet det röda korset.

2 §. Enligt 2 § får märken, bilder eller benämningar som påminner om de i 1 § nämnda kännetecknen eller benämningarna till den grad att fara för förväxling föreligger inte användas. Det föreslås att paragrafen ändras så att tilläggsepitetet ”till den grad att fara för förväxling föreligger” stryks. Därmed motsvarar paragrafens ordalydelse bättre Genève-konventionernas och tilläggsprotokollens bestämmelser om att märket ska användas och skyddas på ett ändamålsenligt sätt. Ett behov av att förtydliga paragrafen har också framkommit i samband med den praktiska tillsynen. När det konstaterats att ett märke missbrukats har användningen ofta felaktigt motiverats med att det inte finns något hinder för användningen av märket, eftersom det inte föreligger någon fara för förväxling.

3 §. Lagens 3 § är närmast informativ. I paragrafen sammanfattas den tillåtna användningen av kännetecknet och benämningen det röda korset i enlighet med Genève-konventionerna och tilläggsprotokollen till dem. Det tredje tilläggsprotokollet till Genève-konventionerna tillåter i enlighet med den nationella lagstiftningen också att kännetecknet den röda kristallen används indikativt så att något av de tidigare kännetecknen placeras inuti den. I det tredje tilläggsprotokollet till Genève-konventionerna ingår också bestämmelser om rätten för sjukvårds- och själavårdspersonal som deltar i Förenta Nationernas operationer att använda kännetecknen. Det föreslås att paragrafen kompletteras på det sätt som Genève-konventionerna och tilläggsprotokollen förutsätter.

4 §. Enligt 4 § i den gällande lagen beviljar medicinalstyrelsen tillstånd till användningen av Röda Korsets kännetecken under fredstid bl.a. för att utmärka fordon som är avsedda för sjuktransport. Det föreslås att Rättsskyddscentralen för hälsovården ska vara tillståndsmyndighet i stället för den indragna medicinalstyrelsen. Eftersom Genève-konventionerna och tilläggsprotokollen förutsätter ett myndighetstillstånd för civil användning av kännetecknet också i krigstid, föreslås att begränsningen av tillämpningsområdet till fredstid i 4 § ska slopas.

5 §. Det föreslås att paragrafhänvisningen i 5 § 1 mom. ändras till följd av ändringen av 1 §.

3 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inte några nya konsekvenser för statsfinanserna eller andra mera än obetydliga ekonomiska konsekvenser. Propositionen inverkar inte på myndigheternas förfaranden och inte heller på behörighetsförhållandena mellan myndigheterna eller på uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunerna. Propositionen har inte några sociala konsekvenser eller miljökonsekvenser. Propositionen har inte bedömts ha några könskonsekvenser.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid inrikesministeriet.

Utkastet, som har utarbetats i form av en regeringsproposition, har varit på remiss hos utrikesministeriet, justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet och Finlands Röda Kors.

De åsikter som framförts i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats vid färdigställandet av propositionen.

5 Ikraftträdande

Lagen bör träda i kraft samma dag som tilläggsprotokoll III till Genève-konventionerna träder i kraft för Finlands del. Eftersom den tidpunkt när tilläggsprotokollet träder i kraft är beroende av riksdagens godkännande och den tidpunkt då godkännandeinstrumentet

deponeras, föreslås att det ska föreskrivas om lagens ikraftträdande genom förordning av statsrådet.

6 Samband med andra propositioner

Samtidigt med denna proposition överlämnas en proposition till riksdagen som gäller godkännandet av tilläggsprotokoll III till 1949 års Genève-konventioner. Tilläggsprotokollet antogs den 8 december 2005 och det gäller antagandet av ett nytt kännetecken. Den nämnda propositionen innehåller också ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i tilläggsprotokollet som hör till området för lagstiftningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om användningen av vissa internationellt skyddade beteckningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 december 1979 om användningen av vissa internationellt skyddade beteckningar (947/1979) 1 § 1 och 2 mom., 2—4 § och 5 § 1 mom. samt fogas till 1 § nya 3 och 4 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 5 mom., som följer:

1 §

Kännetecknen det röda korset, den röda halvmånen och den röda kristallen, benämningarna det röda korset eller Genèvekorset, den röda halvmånen, den röda kristallen samt befolkningsskyddets internationella kännetecken får inte användas i andra fall än de som är tillåtna enligt denna lag.

Med *kännetecknet det röda korset* avses ett rött kors på vit botten, om vars användning bestäms i Genève-konventionerna (FördrS 8/1955) och i de tilläggsprotokoll rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och rörande skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter, som fogats till Genève-konventionerna (FördrS 82/1980).

Med *kännetecknet den röda halvmånen* avses en röd halvmåne på vit botten, om vars användning bestäms i Genève-konventionerna och i de tilläggsprotokoll rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och rörande skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter, som fogats till Genève-konventionerna.

Med *kännetecknet den röda kristallen* avses en röd kristall på vit botten, om vars användning bestäms i Genève-konventionerna och i det tilläggsprotokoll till Genève-konventionerna som gäller antagande av ett nytt kännetecken (FördrS /).

2 §

Märken, bilder eller benämningar som påminner om de i 1 § nämnda kännetecknen eller benämningarna får inte användas.

3 §

Kännetecknet och benämningen det röda korset och vid behov temporärt kännetecknen och benämningarna den röda halvmånen och den röda kristallen används under väpnad konflikt för att skydda sjukvården och sjuksköterskorna på det sätt som bestäms i de konventioner och tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 2—4 mom. samt under fredstid för att utmärka militär sjukvård och sjuksköterskor på det sätt som bestäms i de konventioner och tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 2—4 mom.

De internationella rödakorsorganisationerna och deras vederbörigen bemyndigade personal har rätt att använda kännetecknen och benämningarna det röda korset, den röda halvmånen och den röda kristallen på det sätt som bestäms i de konventioner och tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 2—4 mom. Samma rätt har, med samtycke av Finlands Röda Kors, främmande staters nationella föreningar i den internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsen när det gäller verksamhet som bedrivs i Finland.

Finlands Röda Kors får i samband med sin verksamhet använda Röda Korsets namn och kännetecken och vid behov kännetecknet den röda kristallen på det sätt som bestäms i de konventioner och tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 2 och 4 mom.

I de fall som anges i 2 och 3 mom. kan kännetecknet den röda kristallen också användas indikativt så att något av de andra kännetecknen som erkänts genom Genève-konventionerna eller en kombination av dessa kännetecken placeras inuti det.

Sjukvårds- och sjuhälsavårdspersonal som deltar i Förenta nationernas operationer kan med samtycke av de deltagande staterna använda något av de kännetecken som nämns i 1 § 2—4 mom.

4 §

Rättsskyddscentralen för hälsovården beviljar med Finlands Röda Kors samtycke tillstånd till användningen av kännetecknet det röda korset för att utmärka fordon som är avsedda för sjuktransport samt för att utvisa platser för förstahjälpstationer som uteslu-

tande är reserverade för avgiftsfri vård av skadade eller sjuka.

5 §

Befolkningsskyddets internationella kännetecken används under väpnad konflikt för att skydda befolkningsskyddsverksamheten på det sätt som bestäms i det tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 5 mom.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 12 juni 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Anne Holmlund*

Bilaga

Parallelltext

Lag

om ändring av lagen om användningen av vissa internationellt skyddade beteckningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 december 1979 om användningen av vissa internationellt skyddade beteckningar (947/1979) 1 § 1 och 2 mom., 2—4 § och 5 § 1 mom. samt
fogas till 1 § nya 3 och 4 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

1 §

Röda Korsets kännetecken, benämningarna Röda Korset och Genèvekorset samt befolkningsskyddets internationella kännetecken får icke användas i andra än i denna lag tillåtna fall.

Med Röda Korsets kännetecken avses ett rött kors på vit botten, angående vars användning bestämmes i *Genève-konventionerna av den 12 augusti 1949* (FördrS 8/55) och i de tilläggsprotokoll rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och rörande skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter, som *den 12 juni 1977* fogats till Genève-konventionerna.

Föreslagen lydelse

1 §

Kännetecknen det röda korset, den röda halvmånen och den röda kristallen, benämningarna det röda korset eller Genèvekorset, den röda halvmånen, den röda kristallen samt befolkningsskyddets internationella kännetecken får inte användas i andra fall än de som är tillåtna enligt denna lag.

Med kännetecknet det röda korset avses ett rött kors på vit botten, om vars användning bestäms i Genève-konventionerna (FördrS 8/1955) och i de tilläggsprotokoll rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och rörande skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter, som fogats till Genève-konventionerna (FördrS 82/1980).

Med kännetecknet den röda halvmånen avses en röd halvmåne på vit botten, om vars användning bestäms i Genève-konventionerna och i de tilläggsprotokoll rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och rörande skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter, som fogats till Genève-konventionerna.

Med kännetecknet den röda kristallen avses en röd kristall på vit botten, om vars användning bestäms i Genève-konventionerna och i det tilläggsprotokoll till Genève-konventionerna som gäller antagande av ett nytt kännetecken (FördrS /).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Märken, bilder eller benämningar, som påminner om de i 1 § nämnda kännetecknen eller benämningarna *till den grad att fara för förväxling föreligger*, får icke användas.

3 §

Röda Korsets kännetecken och benämningar användes under väpnad konflikt för att skydda sjukvården, på sätt som bestämmes i de i 1 § 2 mom. nämnda konventionerna och tilläggsprotokollen samt under fredstid för att utmärka militär sjukvård på sätt som bestämmes i de i 1 § 2 mom. nämnda konventionerna.

De internationella rödakorsorganisationerna och deras vederbörigen bemyndigade personal har rätt att använda Röda Korsets kännetecken och benämningar. Samma rätt har främmande staters nationella rödakorsföreningar i enlighet med den nationella lagstiftningen i envar stat.

Finlands Röda Kors får i samband med sin verksamhet använda Röda Korsets namn och kännetecken i enlighet med de i 1 § 2 mom. nämnda konventionerna.

2 §

Märken, bilder eller benämningar som påminner om de i 1 § nämnda kännetecknen eller benämningarna får inte användas.

3 §

Kännetecknet och benämningen det röda korset och *vid behov temporärt kännetecknen och benämningarna den röda halvmånen och den röda kristallen* används under väpnad konflikt för att skydda *sjukvården och sjukevårdspersonalen* på det sätt som bestäms i de konventioner och tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 2—4 mom. samt under fredstid för att utmärka militär sjukvård och *sjukevårdspersonal* på det sätt som bestäms i de konventioner och tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 2—4 mom.

De internationella rödakorsorganisationerna och deras vederbörigen bemyndigade personal har rätt att använda kännetecknen och benämningarna det röda korset, *den röda halvmånen och den röda kristallen* på det sätt som bestäms i de konventioner och tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 2—4 mom. Samma rätt har, *med samtycke av Finlands Röda Kors*, främmande staters nationella föreningar i den internationella rödakors- och *rödahalvmånerörelsen när det gäller verksamhet som bedrivs i Finland*.

Finlands Röda Kors får i samband med sin verksamhet använda Röda Korsets namn och kännetecken och *vid behov kännetecknet den röda kristallen* på det sätt som bestäms i de konventioner och tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 2 och 4 mom.

I de fall som anges i 2 och 3 mom. kan kännetecknet den röda kristallen också användas indikativt så att något av de andra kännetecknen som erkänts genom Genèvekonventionerna eller en kombination av dessa kännetecken placeras inuti det.

Sjukevårds- och sjukevårdspersonal som deltar i Förenta nationernas operationer kan med samtycke av de deltagande staterna använda något av de kännetecknen som nämns i 1 § 2—4 mom.

4 §

Medicinalstyrelsen beviljar med Finlands Röda Kors' samtycke tillstånd till användningen av Röda Korsets kännetecken *under fredstid* för att utmärka fordon som är avsedda för sjuktransport samt för att utvisa platser för förstahjälpstationer som uteslutande är reserverade för avgiftsfri vård av skadade eller sjuka.

5 §

Befolkningsskyddets internationella kännetecken användes under väpnad konflikt för att skydda befolkningsskyddsverksamheten, på sätt som bestäms i det 1 § 3 mom. nämnda tilläggsprotokollet.

4 §

Rättsskyddscentralen för hälsovården beviljar med Finlands Röda Kors samtycke tillstånd till användningen av kännetecknet *det röda korset* för att utmärka fordon som är avsedda för sjuktransport samt för att utvisa platser för förstahjälpstationer som uteslutande är reserverade för avgiftsfri vård av skadade eller sjuka.

5 §

Befolkningsskyddets internationella kännetecken används under väpnad konflikt för att skydda befolkningsskyddsverksamheten på det sätt som bestäms i det tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 5 mom.
